

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XIII. Ex parte.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

bitris, & notat Imola hinc n. 1. Ratio reddi debet, quia inter collaterales minor est successione necessitudo, quam sit filij, aut nepotis erga ascendentem, iuxta ea quæ dicta sunt c. ad extirpandas 11. de filijs Presbyter.

2. NOTANDUM III. Pontifex obliuisci potest rescriptorum suorum, ita vt posterius emanet, sine recordatione prioris, idque propter multitudinem & varietatem agendorum, ait Barbatia hinc col. 2. Licet alioquin in facto proprio non præsumatur obliuio, nisi tempus diuturnum intercefferit.

Contra resp. Alexandri obijcitur: Rescriptum speciale derogat generali, tametsi de eorum mentionem non faciat, c. 1. de rescriptis. Atqui Nicolaus impetrauerat rescriptum generale de conferendo Archidiaconatu, qui primò in Ecclesia vacaturus esset. Rabanus verò rescriptum speciale, vt ad auunculi Archidiaconatum promoueretur, si vacaret: Ergo huius rescriptum derogare debebat priori. Resp. Maiorem esse veram, si speciale rescriptum non sit propriè oppositum generali, sed cum eo consistere possit, vt explicauimus in cit. c. 1. In proposito autem casu rescriptum posterius propriè ac directè oppositum est priori, saltem secundum determinationem euentus, vt Gl. hinc notauit, verum non obstantibus, & Abb. num. 6. Nam Nicolaus mandatum erat conferri Archidiaconatum primò vacaturum: Primò autem vacabat Archidiaconatus Melchioris, per liberationem eius renuntiationem: Ergo Pontifex directè repugnat, dum eundem Archidiaconatum alteri, videlicet Rabano, conferri iubet. Eodè modo recidet, si dicas, prius rescriptum in effectu non esse generale, sed speciale. Quamobrem regulam tradit Abb. ex doctrina Bartoli in l. si domino 99. n. 1. ff. de legatis 1. Si dispositio generalis in certa specie verificari debet, dispositio posterior specialis ei non derogat: quandoquidem etiam prior secundum euentum specialis est. Exemplum: Si Papa Titio mandet conferri beneficium primò vacaturum in diocesi, postea mandet Caio conferri primò vacaturum in ciuitate diocesis, si accidat pri-

mitus vacare beneficium in ciuitate, debetur Titio, non Caio; nisi appareat, quòd Pontifex voluerit derogare iuri Titij.

CAPITVLVM XIII.

Ex parte.

PARAPHRASIS.

Si Iudici delegato à Papa certa procedendi, vel iudicandi forma præscripta sit, eo non obstante, exceptiones rationabiles admittere, & secundum iuris æquitatem procedere debet: Nisi in literis exprimat, vt nullæ exceptiones admittantur; quòd tamen Pontifex apponere non solet.

SUMMARIUM.

1. Si Iudici delegato certa forma procedendi præscripta sit, non debet eam obseruare cum magno præiudicio partis.
2. Nihilominus debet procedere, ac iudicare secundum æquitatem iure informatam, seu ita, vt legibus non reſugnet.
3. Si casus lege definitus non est, Iudicis quod æquum ipſi videtur, arbitrari permissum est.
4. Vbi de contraria voluntate Principis non constat, iudex inferior rationabiles exceptiones admittere debet.

NOTANDUM I. Si Iudici delegato certa forma procedendi præscripta sit, non debet eam obseruare cum magno præiudicio partis: quare exceptiones rationabiles admittere debet. Vt si Iudici tempus præfixum sit, intra quod causam definire debeat, Reus autem dilationem petat, quia propter grauem infirmitatem instruere causam non possit. Ratio est: Quia Pontifex non censetur præiudicare velle iuri partium, præsertim naturalis defensionis, c. super eo, 15. hoc tit. adeò quidem, vt quomodocunque, etiam impropriè, verba explicanda sint potius, quam vt alterius iuri derogetur, sicuti hinc Decius docet num. 4. exemplum afferens: Si Papa mandet Titio conferri beneficium, non obstante

Quoniam.

PARAPHRASIS.

Alexander III. causam quandam delegauit Abbati Leicestræ, & Abbati Vniceltræ: mortuo isto, Abbas ille partes citauit, & cum interim in locum demortui alius substitueretur, mandatum Apostolicum successori illi porrexit, & cum eo causam definiuit. Quærebatur, an id rectè factum fuerit, & sententia à duobus lata rata esse deberet. Affirmat Alexander Papa, Eo quòd delegatio Abbatibus sub nomine non propriarum personarum, sed dignitatum ac locorum facta sit.

SUMMARIUM.

1. Delegatio facta dignitati, non expresso nomine proprio, transit ad successorem in dignitate, non autem administratorem, qui pro tempore ecclesie vacantis constituitur.
2. Si causa alicui commissa est expressum proprio nomine, tum dignitati, v. g. Henrico Episcopo Augustano committimus, in dubio censenda est personalis commissio, nisi ex alijs conuenientis voluntas delegantis cognoscatur.
3. Si commissio facta est intuitu Archidiaconi, v. g. dignitatis, ea amissa, non potest is causam cognoscere.
4. Potest autem eam cognoscere, si commissio facta est intuitu persone, modo non ob crimen depositus sit.
5. Mandatum Principis censetur executum & efficax, et si delegato nondum innotuerit, priuilegium è contra & beneficium motu proprio concessum non censetur ratum ante acceptationem.
6. Commissio legato Sedis Apostolicæ facta sub nomine dignitatis, non transit ad successorem, transit autem illa, qua facta est Vicario Episcopi.

NOTAN-

stante collatione prius alteri facta, explicandum esse de collatione inualida.

2 NOTANDVM II. Etsi certa forma Iudici delegato præscripta sit, nihilominus debet procedere ac iudicare secundum iuris æquitatem. Quia Pontifex in rescriptis ad lites, quæ propriè ad iustitiam administrandam tendunt, non censetur derogare iuri communi, vti etiam constat ex c. causam quæ, 18. de rescriptis.

NOTANDVM III. Iudex procedere debet secundum æquitatè, quæ iure informata est, seu ita, vt legibus non repugnet. Non enim Iudex clementior lege esse debet, sed eius verbis standum, Authent. de Iudicibus, §. oportet, iun. Gl. Si tamen casus lege definitus non sit, tum Iudici, quod æquum ipsi videtur, arbitrari permissum est, c. vt. de transact. in fine, iun. Gl. ver. æquitate.

3 NOTANDVM IV. Si Princeps scribat, in causa procedendum esse, nulla admittà exceptione, intelligi debet de exceptione irrationabili, aut quæ solùm ad prorogandum iudicium apposita videtur, de quo hinc videri potest Barbat. col. 2. Sin autem expressè additum, nulla quamuis rationabili exceptione admittà, tum standum est formà mandati, quando nullus dubitandi locus relinquitur: quia Princeps ex plenitudine potestatis iuri communi, aut partis derogare censetur. Quod in ciuilibus causis ob grauem causam facere potest, præsertim si aliud defensionis remedium parti litiganti supersit, præter id quod ei adimitur. Ita docet Barbatia hinc col. 6.

4 Exemplum habes: Si Papa causam Iudici committat, eo addito, vt recusari non possit, explicari debet de friuola & irrationabili recusatione: Sin verò addat, vt recusari non possit quantumuis rationabiliter, id seruari debet: cum aliud remedium parti non desit, videlicet appellandi aut Iudicis officium implorandi.

* * *